

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра економічної кібернетики



«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан економічного факультету
Діброва А.Д.
" 15 " 2021 р.

«СХВАЛЕНО»
на засіданні кафедри теорії
та історії держави і права
Протокол №11 від 25 травня 2021р.
Завідувач кафедри
 В.О. Качур

"РОЗГЛЯНУТО"
Гарант ОПІ «Підприємництво,
торгівля та біржова діяльність»

 (В.О. Яворська)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРАВОЗНАВСТВО

Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Освітньо-професійна програма «Підприємництво, торгівля та біржова
діяльність»
Економічний факультет

Розробник: Чомаханівілі Олена Шотасвіна,
доцент кафедри теорії та історії держави і права, кандидат юридичних наук

Київ – 2021

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра економічної кібернетики

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан економічного факультету
_____ Діброва А.Д.
“ ____ ” _____ 2021 р.

«СХВАЛЕНО»
на засіданні кафедри теорії
та історії держави і права
Протокол №11 від 25 травня 2021р.
Завідувач кафедри
_____ В.О. Качур

”РОЗГЛЯНУТО ”
Гарант ОПП «Підприємництво,
торгівля та біржова діяльність»
_____ (В.О. Яворська)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРАВОЗНАВСТВО

Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Освітньо-професійна програма «Підприємництво, торгівля та біржова
діяльність»
Економічний факультет

Розробник: Чомахашвілі Олена Шотасвна,
доцент кафедри теорії та історії держави і права, кандидат юридичних наук

Київ – 2021

При укладенні навчальної робочої програми використні розробки й напрацювання кафедри теорії та історії держави і права попередніх років

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ПРАВознавство»

для повного терміну денної та заочної форм навчання

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	«Бакалавр»	
Галузь знань	07 «Управління та адміністрування»	
Спеціальність	076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»	
Освітня програма	«Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	нормативна	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів	4	
Кількість змістових модулів	3	
Курсовий проект (робота) за наявності	-	
Форма контролю	<u>Екзамен</u>	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Рік підготовки (курс)	1	2
Семестр	2	3
Лекційні заняття	30год.	6год.
Практичні семінарські заняття	30 год.	4год.
Лабораторні заняття	-	-
Самостійна робота	60 год.	110 год.
Індивідуальні завдання	-	-
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	43год.	

2. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни «ПРАВознавство»

Мета: ознайомити студентів з основними вченнями про сутність держави і права, про основи конституційного ладу України, цивільного, трудового, сімейного, кримінального права; сформувати навички правомірної поведінки, виховати впевненість у необхідності суворого дотримання принципу верховенства права.

Завдання: засвоїти систему державно-правових понять і категорій теорії держави і права, публічно-правових та приватно-правових галузей права.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

Знати:

- головні поняття та категорії держави і права;
- головні особливості публічного права України;
- головні особливості приватного права України.

Вміти:

- розуміти головні поняття та категорії держави і права;
- тлумачити та застосовувати правові норми;
- оперувати окремими поняттями та категоріями юридичної науки.

Набуття загальних компетентностей:

ЗК 10. Здатність діяти відповідально та свідомо.

ЗК 11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Фахові (спеціальні) компетентності (СК):

СК 6. Здатність здійснювати діяльність з дотриманням вимог нормативно-правових документів у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності.

3. ПРОГРАМА ТА СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1 Основи теорії держави і права

ТЕМА 1. Основи теорії держави Поняття держави та її ознаки. Типи та функції держави. Форма, механізм та апарат держави. Держава і політична система. Об'єднання громадян: поняття та види. Поняття та ознаки правової держави. Громадянське суспільство.

ТЕМА 2. Основи теорії права Юридичне право. Правовий статус особи. Суб'єктивне юридичне право, юридичний обов'язок. Джерела права. Юридичний акт. Правотворчість. Закони та підзаконні нормативно-правові акти. Нормативно-правові акти сучасної України. Система права. Галузі та інститути права. Норма права. Систематизація законодавства. Правові відносини. Об'єкт, суб'єкт правовідносин. Юридичні факти. Правосвідомість. Правова культура. Правове виховання. Правомірна поведінка. Законність. Юридична відповідальність.

Змістовий модуль 2 Публічно-правові галузі права

ТЕМА 3. Основи конституційного права Поняття та предмет галузі конституційного права. Джерела конституційного права України. Основні засади конституційного ладу України. Конституційно-правовий статус особи. Громадянство України. Набуття і припинення громадянства України. Конституційні права, свободи та обов'язки людини і громадянина. Правовий статус іноземців. Безпосередня та представницька демократія. Поняття виборів та їх види. Принципи виборчого права. Виборче право і виборча система. Виборчий процес та його стадії. Розподіл влади. Конституційно-правові основи організації та діяльності органів державної влади. Верховна Рада України. Президент України. Кабінет Міністрів України. Міністерства та інші центральні органи влади та управління. Місцеві державні адміністрації. Органи місцевого самоврядування. Конституційний Суд України.

ТЕМА 4. Система судових та правоохоронних органів України Поняття, система та завдання правоохоронних органів України. Повноваження та система органів прокуратури. Роль і функції Вищої ради юстиції України. Міліція як складова частина органів внутрішніх справ. Служба безпеки, її завдання і повноваження. Функції адвокатури та види адвокатської

діяльності. Нотаріат та органи і посадові особи, які вчиняють нотаріальні дії. Конституційний статус судової влади в Україні.

ТЕМА 5. Основи адміністративного права Поняття та джерела адміністративного права. Поняття державного управління. Співвідношення переконання і примусу в державному управлінні. Принципи державного управління в Україні. Державна служба в Україні. Нормативно-правові акти органів державного управління. Поняття адміністративного правопорушення. Адміністративна відповідальність. Поняття та види адміністративних стягнень. Порядок притягнення до адміністративної відповідальності.

ТЕМА 6. Основи фінансового права Поняття та джерела фінансового права. Фінансові правовідносини, їх особливості та класифікація. Бюджет і бюджетна система України. Структура доходів і видатків державного бюджету України та місцевих бюджетів. Поняття податку та його види. Загальнодержавні податки. Правове регулювання стягнення непрямих та прямих податків. Місцеві податки та збори. Відповідальність платників податку. Способи захисту прав і законних інтересів платників податку.

ТЕМА 7. Основи кримінального права Поняття і джерела кримінального права України. Поняття та ознаки злочину. Склад злочину. Обставини, що виключають кримінальну відповідальність. Стадії вчинення злочину. Кримінальне покарання та його види.

Змістовий модуль 3 Приватно-правові галузі права

ТЕМА 8. Основи цивільного права Поняття та джерела цивільного права. Цивільно-правові відносини. Суб'єкти цивільно-правових відносин. Фізична особа як суб'єкт цивільно-правових відносин. Цивільна правоздатність та дієздатність. Юридична особа як суб'єкт майнових відносин. Порядок виникнення та припинення діяльності юридичних осіб. Поняття цивільного зобов'язання. Підстави виникнення зобов'язання. Припинення зобов'язання. Угода як підстава виникнення зобов'язань. Договір як підстава виникнення майнових відносин. Види договорів: договір купівлі-продажу, договір майнового найму, договір поставки, інші господарські договори. Авторське право та суміжні права. Способи забезпечення цивільних зобов'язань: неустойка, застава, інші способи забезпечення.

ТЕМА 9. Основи сімейного права Поняття і джерела сімейного права. Сімейні правовідносини. Порядок і умови укладення шлюбу. Шлюбний контракт. Припинення шлюбу. Права й обов'язки подружжя. Права й обов'язки батьків та дітей, інших членів сім'ї. Усиновлення (вдочеріння). Патронат. Опіка та піклування.

ТЕМА 10. Основи господарського права Господарське право України: поняття і предмет правового регулювання. Підприємство як організаційна форма господарювання. Державні та комунальні унітарні підприємства. Господарські товариства. Підприємства колективної власності. Приватні підприємства. Інші види підприємств. Об'єднання підприємств. Громадянин як суб'єкт господарювання. Майнова основа господарювання. Корпоративні права. Господарські зобов'язання. Відповідальність за правопорушення у сфері господарювання. Галузі та види господарської діяльності. Зовнішньоекономічна діяльність. Спеціальні (вільні) економічні зони.

ТЕМА 11. Основи трудового права Поняття та джерела трудового права. Трудові правовідносини, їх склад та особливості. Колективний договір: зміст і порядок укладення. Зростання ролі колективно-трудоного регулювання при переході до ринкової економіки. Трудовий договір. Сторони, зміст та види трудового договору. Контракт як вид трудового договору. Підстави припинення трудового договору та їх класифікація. Поняття робочого часу та його види (нормальний робочий час, скорочений робочий час, неповний робочий час, надурочні роботи). Поняття і види часу відпочинку. Поняття оплати праці та її види. Трудова дисципліна, правові методи забезпечення трудової дисципліни. Дисциплінарні стягнення та порядок їх застосування. Поняття та види матеріальної відповідальності працівника за шкоду, заподіяну роботодавцеві. Поняття і види трудових спорів (конфліктів). Комісія по трудових спрах (КТС). Розгляд трудових спорів в районних (міських) судах.

ТЕМА 12. Основи аграрного, земельного та екологічного права Поняття та джерела аграрного права. Правові засади реформування земельних відносин. Правові засади управління в АПК та відповідальність за правопорушення. Правове становище окремих суб'єктів господарювання в сільському господарстві. Правове регулювання виробничо-господарської діяльності сільськогосподарських підприємств. Правове регулювання соціального розвитку села. Поняття та джерела земельного права. Земельні правовідносини, їх особливості та види. Реформування земельних правовідносин та їх вплив на вдосконалення земельного законодавства. Земля як об'єкт права власності. Зміст права власності на землю. Об'єкт, суб'єкт, зміст права власності на землю. Право державної та приватної власності на

землю. Право постійного та тимчасового користування земельними ділянками. Договір оренди земельної ділянки. Зміст і порядок охорони земель. Земельні спори: поняття, види. Поняття і джерела екологічного права. Екологічні права та обов'язки громадян України. Право власності на природні ресурси. Управління в галузі охорони навколишнього середовища. Правове регулювання екологічної експертизи. Відповідальність за екологічні правопорушення. Правовий режим і використання природних ресурсів, надр, земель, вод, лісів, тваринного світу. Міжнародне право охорони навколишнього середовища.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

	Кількість годин												
	денна форма							заочна форма					
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
Назви змістових модулів і тем			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Змістовий модуль 1 Основи теорії держави і права													
Тема 1. Основи теорії держави	1	9	2	2	-	-	5	12	2	-	-	-	10
Тема 2. Основи теорії права	2	9	2	2	-	-	5	10	-	-	-	-	10
Разом за змістовим модулем 1	18		4	4	-	-	10	22	2	-	-	-	20
Змістовий модуль 2 Публічно-правові галузі права													
Тема 3.Основи конституційного права	3	9	2	2	-	-	5	10	-	-	-	-	10
Тема 4. Система судових та правоохоронних органів	4	9	2	2	-	-	5	10	-	-	-	-	10
Тема 5. Основи адміністративного права	5	9	2	2	-	-	5	10	-	-	-	-	10
Тема 6. Основи фінансового права	6	9	2	2	-	-	5	12	2	-	-	-	10
Тема 7. Основи кримінального права	7-8	18	4	4	-	-	10	10		-	-	-	10
Разом за змістовим модулем 2	54		12	12	-	-	30	52	30	-	-	-	50
Змістовий модуль 3 Приватно-правові галузі права													
Тема 8. Основи цивільного права	9-10	13	4	4	-	-	5	14	2	2	-	-	10
Тема 9. Основи сімейного права	11	9	2	2	-	-	5	5	-	-	-	-	5
Тема 10. Основи господарського права	12	9	2	2	-	-	5	5	-	-	-	-	5
Тема 11. Основи трудового права	13	6	2	2	-	-	2	12	-	2	-	-	10

Тема 12. Основи аграрного, земельного та екологічного права	14-15	11	4	4	-	-	3	10	-	-	-	-	10
Разом за змістовим модулем 3	48		14	14	-	-	20	46	-	-	-	-	40
Усього годин	120		30	30	-	-	60	120	6	4	-	-	110

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

- ДЛЯ ПОВНОГО ТЕРМІНУ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

№	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Основи теорії держави	2
2	Тема 2. Основи теорії права	2
3	Тема 3. Основи конституційного права	2
4	Тема 4. Система судових та правоохоронних органів України	2
5	Тема 5. Основи адміністративного права	2
6	Тема 6. Основи фінансового права	2
7	Тема 7. Основи кримінального права	4
8	Тема 8. Основи цивільного права	4
9	Тема 9. Основи сімейного права	2
10	Тема 10. Основи господарського права	2
11	Тема 11. Основи трудового права	2
12	Тема 12. Основи аграрного, земельного та екологічного права	2
	Разом	30

ДЛЯ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

№	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 8. Основи цивільного права	2
2	Тема 11. Основи трудового права	2
	Разом	4

5. КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ ВИЗНАЧЕННЯ РІВНЯ ЗАСВОЄННЯ ЗНАТЬ СТУДЕНТАМИ

1. Поняття держави та її ознаки. Типи та функції держави.
2. Форма, механізм та апарат держави.
3. Поняття та ознаки правової держави. Громадянське суспільство.
4. Поняття права та його ознаки. Суб'єктивне та об'єктивне право.
5. Джерела права. Закони та підзаконні нормативно-правові акти.
6. Для якого режиму характерним є повний контроль за діяльністю громадян в усіх сферах життя суспільства?
7. Для якого режиму характерним є панування, диктатура певної групи військових людей?
8. Яка функція права характеризується тим, що право охороняє та захищає права і свободи людини.
9. Яка функція права характеризується тим, що право виступає джерелом знань
10. Яка функція права характеризується тим, що право формує у людини певний світогляд
11. Система права. Галузі та інститути права. Норма права.
12. Правові відносини. Об'єкт, суб'єкт, зміст правовідносин. Юридичні факти.
13. Правосвідомість. Правова культура. Правове виховання. Правомірна поведінка. Правопорушення. Юридична відповідальність.
14. Конституційне право як галузь національного права України.

15. Загальні засади конституційного ладу України. 16. Конституційний статус особи.
17. Конституційне регулювання здійснення безпосередньої та представницької демократії в Україні.
18. Конституційно-правові основи організації та діяльності органів державної влади.
19. Місцеве самоврядування в Україні.
20. Поняття та джерела цивільного права України.
21. Цивільно-правові відносини: поняття, склад. Характеристика фізичних та юридичних осіб.
22. Поняття, зміст, форми власності. Конституційний захист права власності в Україні.
23. Поняття та види зобов'язань. Підстави виникнення і припинення зобов'язань.
24. Способи забезпечення цивільних зобов'язань: неустойка, застава, інші способи забезпечення.
25. Цивільно-правовий договір: поняття, зміст, види. Характеристика окремих видів договорів.
26. У який строк продавець зобов'язаний передати товар покупцеві?
27. За користування майном з наймача справляється плата, яка встановлюється
28. У якій формі може встановлюватися плата за користування майном, відповідно до договору найму
29. На який строк укладається договір найму?
30. У якій формі, відповідно до Цивільного Кодексу, укладається договір найму житла?
31. З якого моменту договір позики вважається укладеним?
32. Авторське право і суміжні права.
33. Загальна характеристика спадкового права.
34. Поняття та особливості цивільно-правової відповідальності.
35. Сімейне право: поняття, джерела.
36. Шлюб: поняття та умови його укладення. Шлюбний договір.
37. Припинення шлюбу.
38. Особисті немайнові і майнові права та обов'язки подружжя.
39. Особисті немайнові і майнові права й обов'язки батьків і дітей.
40. Опіка та піклування.
41. Поняття та джерела трудового права України.
42. Поняття, сторони, зміст і види трудового договору.
43. Робочий час і час відпочинку: поняття, види.
44. Трудова дисципліна. Правила внутрішнього трудового розпорядку.
45. Поняття, предмет і джерела права соціального забезпечення.
46. Правові основи загальнообов'язкового соціального страхування
47. Трудовий стаж та вислуга років.
48. Пенсійне забезпечення
49. Допомоги із соціального забезпечення.
50. Поняття та джерела житлового права України.
51. Житловий фонд України та його види.
52. Право громадян на житло і форми його реалізації.
53. Приватизація державного житлового фонду.
54. Договір житлового найму: поняття, значення та відповідальність за його невиконання.
55. Порядок розгляду житлових спорів.
56. Особливості юридичної відповідальності за порушення житлового законодавства.
57. Поняття та принципи державного управління.
58. Державна служба: поняття, правовий статус державних службовців.
59. Поняття та джерела адміністративного права. Адміністративно-правові відносини.
60. Адміністративне правопорушення та адміністративна відповідальність.
61. Поняття адміністративного процесу.
62. Поняття, завдання, система і принципи кримінального права України.
63. Злочин: поняття та ознаки. Склад злочину.
64. Стадії злочину. Співучасть у злочині.
65. Обставини, що виключають злочинність діяння.
66. Звільнення від кримінальної відповідальності.
67. Покарання та його види. Звільнення від покарання та його відбування.
68. Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх.
69. Поняття робочого часу та його види (нормальний робочий час, скорочений робочий час, неповний робочий час, надурочні роботи).
70. Поняття і види часу відпочинку.

71. Поняття оплати праці та її види.
72. Трудова дисципліна, правові методи забезпечення трудової дисципліни.
73. Дисциплінарні стягнення та порядок їх застосування.
74. Поняття та види матеріальної відповідальності працівника за шкоду, заподіяну роботодавцеві.
75. Поняття і види трудових спорів (конфліктів).
76. Комісія по трудових спорах (КТС).
77. Розгляд трудових спорів в районних (міських) судах.
78. Поняття і джерела екологічного права.
79. Екологічні права та обов'язки громадян України.
80. Право власності на природні ресурси.
81. Управління в галузі охорони навколишнього середовища.
82. Правове регулювання екологічної експертизи.
83. Відповідальність за екологічні правопорушення.
84. Правовий режим і використання природних ресурсів, надр, земель, вод, лісів, тваринного світу.
85. Міжнародне право охорони навколишнього середовища.
86. Поняття та джерела земельного права.
87. Земельні правовідносини, їх особливості та види.
88. Реформування земельних правовідносин та їх вплив на вдосконалення земельного законодавства.
89. Земля як об'єкт права власності.
90. Зміст права власності на землю.
91. Право державної та приватної власності на землю.
92. Право постійного та тимчасового користування земельними ділянками.
93. Договір оренди земельної ділянки.

КОМПЛЕКТ ТЕСТІВ ДЛЯ ВИЗНАЧЕННЯ РІВНЯ ЗАСВОЄННЯ ЗНАЇЬ

1. Принцип незалежності суддів означає:

1	Підкорення лише закону
2	Неможливість перекладення відповідальності за невиконання службового обов'язку
3	Підкорення лише голові суду
4	Недоторканність та охорона особистого життя

2. Діяльність є юридичною

1	Коли її основу складають дії, які являють собою позиції, доводи закладені в праві
2	Проявляється в діях ціленаправлених, спрямованих, мотивованих
3	Коли діяльність проводиться по прийнятим методикам з дотриманням вимог процесу, з прийняттям остаточного рішення
4	Коли діяльність визначена кількісними та якісними параметрами, конкретизована по категоріям дій (проваджень) та іншими ознаками

3. До завдань (функцій) юриста належать:

1	Взаємодія з державними органами, організація роботи з контрагентами
2	Інформаційно-аналітична робота
3	Правове забезпечення управлінських рішень та локальна нормотворчість
4	Всі відповіді вірні

4. Мораль і право у співвідношенні

1	антиподи
2	Взаємовиключні протилежності
3	Взаємопов'язані явища, впливають одне на одного
4	Вирішують проблему реалізації правових норм і вимог

5. До завдань (функцій) юриста належать:

1	Взаємодія з державними органами, організація роботи з контрагентами
2	Інформаційно-аналітична робота
3	Правове забезпечення управлінських рішень та локальна нормотворчість
4	Всі відповіді вірні

6. Загальність норм моралі і права полягає в наступному:

1	Діють в єдиному просторі соціальних зв'язків, мають загальну ціль – порядок в суспільстві, являються правилами поведінки загального характеру
2	Виражають волю та інтереси всіх громадян
3	Мають єдине функціональне призначення, єдину духовну природу
4	Закріплюються в довільному порядку

7. Об'єктами юридичної діяльності

1	Юридичні явища
2	Результати дій людей
3	Дії юристів спрямованих на досягнення певних цілей
4	Опосередковані правом дії людей та результати їхніх дій

8. Нормативність –це...

1	Властивість моралі та права, яка дозволяє регулювати поведінку людей
2	Один із аспектів вивчення соціальних явищ, форма моральності
3	Об'єкт морального регулювання
4	Спосіб морального регулювання

9. Принцип верховенства права полягає в тому, що

1	Всі суспільні відносини повинні бути врегульовані актами законодавства
2	Людина, її права та свободи визначаються найвищими цінностями і визначають зміст і спрямованість діяльності держави
3	Ніхто не зобов'язаний доводити свою невинуватість у вчиненні правопорушення
4	Кожному гарантується право на справедливий розгляд та вирішення справи у розумні строки незалежним і неупередженим судом, створеним на підставі закону

10. Правосвідомість – це...

1	Знання права, як ідеологічний елемент права
2	Емоції про право, психологічний елемент права
3	Знання права, психічні почуття про існує чи бажане право
4	Знання юридичних теорій, законодавства, дотримання законодавства, вміння і навички його реалізувати

6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При викладанні навчальної дисципліни «Правознавство» використовуються такі групи методів навчання, як:

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

- словесні, наочні, практичні методи;
- індуктивні методи і дедуктивний метод;
- репродуктивні, творчі, проблемно-пошукові методи;
- навчальна робота під керівництвом, самостійна робота.

Бесіда передбачає використання попереднього досвіду студентів з певної галузі знань і на основі цього приведення їх за допомогою діалогу до усвідомлення нових явищ, понять або відтворення вже наявних. З цього погляду виділяють два види бесіди: евристичну й репродуктивну. За місцем у навчальному процесі розрізняють вступну, поточну й підсумкову бесіди.

Лекція — це метод, за допомогою якого педагог у словесній формі розкриває сутність наукових понять, явищ, процесів, логічно пов'язаних, об'єднаних загальною темою. Лекція використовується, як правило, у вищих навчальних закладах і старших класах загальноосвітньої школи.

Важливе місце у навчальному процесі займає **інструктаж**. Він передбачає розкриття норм поведінки, особливостей використання методів і навчальних засобів, дотримання правил безпеки під час виконання навчальних операцій. Це важливий етап в оволодінні методами самостійної пізнавальної діяльності. Адже важливо, щоб студенти розуміли не лише, що треба робити, а і як це робити.

Чільне місце серед групи словесних методів посідає метод **роботи з книгою**. Віднесення його до цієї групи дещо умовне. Студенти мають розуміти, що основне джерело отримання наукової інформації — не викладач, а книга. Відтак важливо навчити студентів методів і засобів самостійної роботи з книгою: читання, переказу, виписування, складання плану, рецензування, конспектування, виготовлення таблиць, схем, графіків та ін.

2. Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

– методи стимулювання інтересу до навчання (створення ситуації інтересу при викладанні того чи іншого матеріалу, пізнавальні ігри, навчальні дискусії, аналіз життєвих ситуацій);

– методи стимулювання обов'язку й відповідальності (роз'яснення мети навчальної дисципліни, вимоги до вивчення навчальної дисципліни, заохочення, покарання).

Метод проблемного викладання. Використовуючи різноманітні джерела та засоби, педагог, перш ніж викладати матеріал, ставить проблему, формулює пізнавальне завдання, а потім, розкриваючи систему доведень, порівнюючи погляди, різноманітні підходи, показує способи розв'язання поставленого завдання. Студенти стають свідками і співучасниками наукового пошуку.

7. Форми контролю

В умовах організації навчального процесу за кредитно-модульною системою оцінювання якості знань студентів здійснюється шляхом поточного, проміжного (модульного), підсумкового (семестрового) контролю.

У рейтинговому показнику враховуватиметься будь-яка форма діяльності студента, якість аудиторної та самостійної роботи, здатність творчо реалізовувати свій інтелектуальний потенціал на практиці.

Семестровий розрахунковий рейтинг студента з дисципліни у семестрі складає 100 балів. Відтак рейтингові оцінки із змістових модулів, так само як і рейтинг з атестації обчислюються за 100-бальною шкалою.

Велике значення має облік поточної успішності студентів, який викладач здійснює згідно графіку організації навчальної роботи.

Поточний контроль – це оцінювання знань студентів під час практичних занять, якості виконання домашніх завдань, самостійної роботи та активності на лекційних та практичних заняттях.

На практичному занятті студент може заробити максимум 10 балів, з яких: 5-6 балів – „відмінно” (за вичерпну, бездоганну відповідь), 3-4 бали – „добре” (за окремі неточності), 1-2 бали – „задовільно” (за слабку відповідь), до 4 балів – доповнення.

Якщо відповіді як такої немає або вона неадекватна поставленому завданню, містить грубі помилки, то у журналі обліку успішності ставиться „–1” бал. За пропущені практичні заняття застосовуються штрафні санкції. Відпрацювання заборгованостей проводиться лише в усній формі згідно графіку.

Студент має право на повторну і додаткову перевірку його знань (згідно графіку); на отримання додаткових завдань для підвищення свого рейтингу; на отримання „автоматично” з іспиту або заліку.

Під час поточного контролю студент по кожному змістовому модулю може набрати максимум 70 балів, які включають відповіді на практичних заняттях і виконання самостійних завдань.

Номер змістового модуля	Рейтингова оцінка змістового модуля, бали		
	практ.	самост. робота	розрах.
1	10	60	70
2	20	50	70
3	30	40	70

Результати поточного контролю заносяться до журналу обліку роботи науково-педагогічного працівника (форма Н – 4.07).

Проміжний (модульний) контроль по закінченню кожного змістового модуля відповідно до графіка у вигляді тестування, письмових контрольних робіт, усних колоквиумів тощо. Вид контрольного заходу та методика врахування складових модульного контролю при визначенні оцінки розробляється викладачем і затверджується на кафедрі. Максимальна кількість балів, які може отримати студент під час виконання модульного контролю становить 30 балів.

Номер змістового модуля	Рейтингова оцінка змістового модуля, бали			
	розрах.	практ.	самост. робота	модуль-ний контр.
1	100	10	60	30
2	100	20	50	30
3	100	30	40	30

До контрольного заходу відповідного модульного контролю студент допускається незалежно від результатів поточного контролю. У разі відсутності студента на контрольному модульному заході його надається право на повторне складання згідно графіка.

Підсумковий (семестровий) контроль – проводиться в кінці семестру у формі заліку

виключно за допомогою тестових технологій і дозволяє оцінити системне, а не фрагментарне засвоєння навчального матеріалу і не може бути зведений до рівня поточних фрагментарних форм контролю.

До підсумкового контролю студент допускається за умови, якщо позитивна оцінка поточної успішності, що включає результати проміжного і модульного контролю, становить не менше, ніж **42 бали з Рн**. Якщо рейтинг студента з навчання нижчий мінімальної кількості балів, необхідних для його засвоєння, то він до атестації не допускається і зобов'язаний до початку іспитово-залікової сесії підвищити свій рейтинг. Інакше такі студенти до іспиту не допускаються і мають академічну заборгованість.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

Розподіл балів, які отримують студенти.

Оцінювання студента відбувається згідно з положенням «Про екзамени та заліки у НУБіП України» від 27.02.2019 р. протокол № 7 з табл. 1

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзамену
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

Для визначення рейтингу студента слухача із засвоєння дисципліни **Рдис** (до 100 балів) Одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи **РНР** (до 70 балів): **Рдис = РНР + Rат**

8. Рекомендована література

Методичні вказівки

Електронний навчальний курс на навчальній платформі:

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=4146>

Основна

1. Качур В.О. Теорія держави і права. Частина 1. Навчальний посібник. Київ: НУБіП України, 2010. 138 с.
2. Теорія держави та права України: підручник для курсантів та студентів вищих навч. закл. / О. М. Бандурка, М. Ю. Бурдін, О. М. Головка та ін.; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків: Майдан, 2018. 436 с.
3. Качур В.О. Теорія держави і права : навчальний посібник [Текст] / В.О. Качур. Київ: Видавництво «ЦП «Компринт», 2014. 328 с.
4. Актуальні проблеми теорії держави і права : підручник / О. В. Шмоткін ; Нац. акад. Служби безпеки України. Київ : НА СБУ, 2019. - 275 с.
5. Основи правознавства України : навч. посіб. для підгот. бакалаврів у ВНЗ II-IV рівнів акредитації М-ва аграр. політики України / П. М. Каркач [та ін.]. Харків: Еспада, 2008. 338 с.
6. Основи правознавства : навч. посіб. для студ. виш. навч. закл. / Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки : [уклад.: С. Є. Булавіна та ін. ; за заг. ред. М. М. Яцишина]. - Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2011. 234 с.
7. Правознавство: підручник/ Г. І. Балюк, Е. Ф. Демський, І. О. Дзера та ін.; відп. ред. О. В. Дзера. – 11-те вид., перероб. і допов. Київ: Юрінком Інтер, 2017. 632 с.

Допоміжна

1. Адміністративне право України. Повний курс : підручник / Галунько В., Ліхтєвський П., Кузьменко О., Степенко С. та ін. Видання друге. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2019. 520 с.
2. Адміністративне право України : підручник / І. Л. Бородин. К.: Алерта, 2019. 548 с.

3. Аграрне право України: підручник / В. М. Єрмоленко, О. В. Гафурова, М. В. Гребенюк [та ін.]; за заг. ред. В. М. Єрмоленка. Київ: Юрінком Інтер, 2010. 608 с.
4. Банківське право : підручник [для студентів закладів вищої освіти, аспірантури та курсів підвищення кваліфікації] / [О. В. Баклан, В. О. Тімашов, Т. О. Гуржій, О. В. Корольков, Ю. Ю. Пустовіт] за ред. П. Гайворонського. – К : Друкарський двір Ольга Федоровна, 2018. – 346 с.
- Господарське право: підручник за ред. О. Вінник. Ліра-К, 2018. 240с.
5. Земельне право: підручник / [М. В. Шульга та ін.]; за ред. проф. М. В. Шульги ; Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого". Харків : Право, 2013. 519 с. 8
6. Кримінальне право України. Загальна частина: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Р. В. Вереша ; Акад. адвокатури України. - 2-ге вид., переробл. та допов. Київ : Центр учбової літератури, 2012. - 319 с.
7. Майданник О.О. Конституційне право України. Навчальний посібник. Київ: Вид-во „Алерта”, 2011. – 380 с.
8. Мельник Р.С., Бевзенко В.М. Загальне адміністративне право: Навчальний посібник / За заг. ред. Р.С. Мельника. Київ: Ваїте, 2014. 376 с.
9. Податкове право України : підручник / [О. О. Головашевич, А. М. Котенко, Є. М. Смичок та ін.]; за ред. М. П. Кучерявенка. Харків : Право, 2019. 440 с.
10. Орлюк О. П. Банківське право: Навч. посіб. 2-вид., перероб. і доп. Київ: Юрінком Інтер, 2006. -392с.
11. Основи правознавства України : навч. посіб. для підгот. бакалаврів у ВНЗ II-IV рівнів акредитації М-ва аграр. політики України / П. М. Каркач [та ін.]. Харків : Еспада, 2008. 338 с.
12. Тимченко Л.Д. Міжнародне право: підручник / Л. Д. Тимченко, В. П. Кононенко. Київ : Знання, 2012. 631 с.
13. Правознавство: навч. посіб. / [В. П. Марущак та ін. ; за заг. ред. В. П. Марущака] ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Одес. регіон. ін-т держ. упр. Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2010. 250 с.
14. Правознавство : навч. посіб. / С. В. Дрожжина [та ін.]; за ред. С. В. Дрожжиної. - 2-ге вид., стер. Київ : Знання, 2010. 350 с.
15. Правова культура в умовах становлення громадянського суспільства: Моногр. / За ред. Ю.П. Битяка, І.В. Яковюк, Харків.: Право, 2007. 248 с.
16. Правознавство: навч. посіб. / [В. П. Марущак та ін. ; за заг. ред. В. П. Марущака] ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Одес. регіон. ін-т держ. упр. Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2010. 250 с.
17. Правознавство : навч. посіб. / С. В. Дрожжина [та ін.]; за ред. С. В. Дрожжиної. 2-ге вид., стер. Київ: Знання, 2010. 350 с.
18. Правосвідомість і правова культура як базові чинники державотворчого процесу в Україні: Монографія/ Автор. колектив. Харків: Право, 2009. 359 с.
19. Погорілко В.Ф. Конституційне право України: Підручник / В. Ф. Погорілко, В. Л. Федоренко; 2-е вид. перероб. і доп. Київ: Правова єдність, 2010. 432 с.
20. Фінансове право : підручник / [О. О. Дмитрик, І. Є. Криницький, О. А. Лукашев та ін.]; за ред. М. П. Кучерявенка, О. О. Дмитрик. Харків :Право, 2019. 416 с.
21. Цивільне право України: Академічний курс: Підручник: У 2-х т. / За заг.ред. Я.М.Шевченко. Київ: Ін Юре, 2006 (Т.1. Загальна частина).
- 22.. Цивільне право України: Підручник: У 2 кн. / За ред. О.В.Дзери, Н.С.Кузнєцової. – К.: Юрінком-Інтер, 2010 (Кн.1).

9. Інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України - <http://rada.gov.ua/>
2. Кабінет Міністрів України - <http://www.kmu.gov.ua>
3. Ліга:Закон – всеукраїнський правовий портал - ligazakon.ua
4. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського - <http://nbuv.gov.ua/>
5. Національна парламентська Бібліотека України - nplu.org